

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petlet vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

V narodno social. mladinske organizacije!

Trst, 14. junija.

Roditelji so prepojeni z veliko ljubeznijo do svojih otrok. Ni je matere, ki ne bi ljubila svojega otroka. Ako tudi pokaže v gotovih slučajih hipno sovraštvo do njega, je to sovraštvo le navidezno — ni nikako sovraštvo, ampak le ljubezen. Pod črnim plaščem hipnega sovraštva matere do otroka je skrita globoka, ukoreninjena ljubezen. Ta ljubezen ne pojenja — temveč gori do groba. Stara mati bi umrla z lahkoto, ko bi le sin dospel iz tujine. Kako bi bila vesela ko bi prišel! Ker pa sina ni, se pa skoraj ni mogče ločiti od življenja. Kadar pa pride in komaj odpre vrata, pa minejo matere, na smrtni postelji se nahajajoči, bliskoma vse bolečine in niti ne čuti smrtnega boja: brez bolečin zaspi in na ustnicah je opaziti nasmeh in na obrazu radost in veselje.

Navedeno je resnično in noben ne bo tajil, da ne odgovarja resnici. No, in če je že tako potemtakem pojdemo naprej, raziskujemo!

Stariši morajo za otroke skrbeti v vsakem oziru, ker jih ljubijo. In to tudi store. Oni pač vedno dobro žele svojim otrokom, če včasih tudi kaj njim na škodo ukrenejo. Takega koraka se ne zavedajo, ker bi ga ne napravili, ko bi bili o njegovi škodljivosti prepričani. Naprimer, kaj ni morda škodljivo otroku, ako se ga ne pošilja v višje šole? Kaj ni škodljivo, če se ga že v 14. letu pošlje na težko delo?

Da, zelo škodljivo je to. Pa kaj naj stori ubogi oče odnoso, če ne more — vsled uboštva — poslati otroka v višje šole! Nič ne preostaja drugega kakor iz otroka ustvariti hlapca, sužnja. Saj je tudi oče. Sin pa podeduje od očeta ta hlapčevski naslov.

Bogati stariši pa že bolj lahko skrbijo za svoje otroke. Denarja imajo v izobilju in kdor ima vse radosti, je srečen. Srečni so tudi njegovi otroci, ker ne podedujejo suženjskega naslova.

Pri nas na Slovenskem so otroci povečini revni. Obsojeni so na suženjstvo že s prvimi dnevi, ko zagledajo luč. In vse njihovo življenje je potem »življenje trnjeva pot«. Od prvega dneva naprej do zadnjega so hlapci. Delajo in trpijo, stradajo in bolehalo ter plakajo dokler ne pride dan odrešenja: smrt.

Če o tem razmišljamo, nam morajo stopiti lasje po koncu. Sužnji vse življenje! O — to je groza! Kdo nas je vkoval v verige. Kje je tista sila, da jo zdobimo? Prah in pepel naj postane!!

Tarnati nič ne pomaga. Plakati tudi nič. Razmišljamo na kakšen način da postanemo poprej svobodni!

Pameten človek bo rekel: ako stremimo slovenski očetje in matere po tem, da njihovi potomci ne bodo to kar so oni, ako žele svojim otrokom srečne dneve, naj jim odprejo oči! Nič drugega ni treba kakor mladini pokazati krivico, ki se nam godi, ki nas drži za grlo. Mladina se bo že osvobodila kadar bo spoznala vzroke trpljenja. Združeno bo nastopala. Zahtevala bo preustroj sistema.

Ker pa ne more poslati reven oče oziroma mati otroka iskat spoznanje na visoke šole — saj se ga tam tudi ne najde, ker je nauk po vseh šolah današnjemu sistemu koristen — zato treba mladino izobraziti v družtvih. Dolžnost starišev je, da pošiljajo šoli odrasle otroke (od

14 let naprej) v mladinske organizacije. Stariši, ki žele svojim otrokom vse dobro, bodo to tudi storili; takih pa, ki bi jim slabo želeli, pa sploh ni.

Vsak oče, vsaka mati, naj pazi, da se učani mladina v narodno-socialnih mladinskih organizacijah. Treba, da dobi mladina pravo izobrazbo. Vsa izobraževalna društva pa ne izobražujejo mladino v pravem smislu. Klerikalna izobraževalna društva vzgojujejo za ponižnost in molitvenike in puške; liberalna pa tudi niso nič boljša.

Izobrazba mora biti prava. V pravem pomenu besede izobražen človek, bo iskal resnico, bojeval se bo za — njo. Resnico pa današnji sistem črti, ker mu to koristi. Zagovarja samo krivico, ker je tako zagovarjanje v korist onim, ki hočejo, da ostane družba na večne čase v sedanjih razmerah.

Stariši! Ako pripoznate, da je hudo biti hlapec in nositi težko breme, pošljite mladino v nar. soc. mladinsko organizacijo! V organizaciji se bodo izobrazili, postali bodo pravi, odločni bojevniki. Zmlaj bolj bo prodirala današnjemu sistemu škodljiva misel. Vedno več odločnih bojevnikov proti hlapčevstvu in suženjstvu bo prihajalo iz mladinskih organizacij. Razlikovali se bodo močno od drugih ljudi. V očeh jim bo plapolal goreč plamen. V tem plamenu bo gorila ljubezen do vseh zatiranih in goreče koprenje in hrepenenje po svobodi.

To bodo pravi ljudje, imajoči pred seboj ideal, blesteč se daleč v daljavi. In gnalo jih bo proti tej krasni svetlobi, dokler ne dosepejo do nje.

V daljavi, kjer blišči ta ideal, je pravo človeško življenje!

Zato: Naprej!!

Pismo iz dolenskih Benetk.

Škoda Vaše glave g. urednik, nikjer je preveč ne otesuje, ko zagledate ta nadpis pred seboj. Tudi meni samemu ta naslov ni v glavo padel. Hočem se enkrat postaviti s tujim perjem.

Predno vam nadalje pišem, potrpite malo, da vam razložim kako sem prišel do »dolenskih Benetk«. Te dni nekega večera stojim na državnem mostu, ki je poročil Novomeščana s Kandijo (poroka je bila civilna in cerkvena) in gledam doli in gori po zeleni Krki in njenem slikovitem obrežjem desno in levo. Da vam resnico pišem, gledal sem tod naokrog, a videl nisem ničesar, zakaj moje misli so potovale dolgo, dolgo vrsto let nazaj, oh nazaj, nazaj. In so se utavile pred dobo, ko sem kot dijak tako prisrčno vžljudil to skrivnostno, to tamno-zeleno našo glavno, hočem reči, našo edino reko: Krko. Ljubil sem jo poleti in pozimi. Po leti sem večji del svojega življenja prebil v Krki, kot žaba v luži, kot riba in raki v vodi. Takrat je namreč bilo pri nas še polno rakov, da tistih znamenitih krških rakov, o katerih ste gotovo že kaj slišali, če jih niste tudi sami jedli. In po zimi — takrat so bile hude zime, brr — če se nanje spomnim — in v teh hudih zimah se je zgodilo, da nam je, kar nas je bilo Antipodov, led prikrajšal pot čez most, pa smo jo pod sedanjim Šukljevim »Kamnom« ubrali kar poprek čez široko Krko. Pa drsali smo se seveda, posebno nazaj grede iz šole. O to so bili časi, časi, Vam povem, da Vam ne morem prav povedati, kako lepi, najlepši časi so bili takrat.

In moje misli so tistega večera plavale na-

zaj v dobo teh srečnih časov, ki jih ne bo nikdar več nazaj. Kar me neki znani glas vzbudi iz kraljestva teh spominov, ta glas je dejal tako: Kaj ne, kako lepe so tudi dolenske Benetke? — Ozrem se... pred menoj stoji visoki gospod, pisatelj, sovrstnik Jurčičeve dobe. Poznava se že dolgo let iz Ljubljane. »Veste, da je Novo mesto s svojo Krko zlasti v tem času res nekaj, kar človeka nehoti spominja na Benetke. To živahno življenje s čolnari po gladini Krke, to slikovito obrežje, sploh cela okolica, je nekaj, kar se človeku mora priljubiti. Moja hčerka, ki me je spremlila na mojem uradnem potovanju, kar ne more prebrati, kako lepa je novomeška okolica.

Ko je ta gospod, s katerim sva včas pri »belem volku« v Ljubljani mnogo debatirala o različni zanimivosti naše Dolenske, tako navdušeno govoril o krasoti dolenske metropole, ko je ta zares slikoviti polotok s svojim živahnim večernim življenjem nazival »dolenske Benetke«, tedaj so se meni domaćinu šele odprle oči. Skoro bi se bil kar pred njim skesano potrkal na prsi: Kako mi Dolenci sami malo poznamo svojo ožjo domovino! Kako malo se zavedamo kaj imamo, da jo imamo. Spremlil sem svojega prijatelja iz Ljubljane, k s katerim prijatelju iz Kandije, šel je iskat družbo, in burju in tam sva se poslovila.

Vidite g. urednik, tako sem prišel do »dolenskih Benetk«. Zato ne zmajujte preveč z glavo, škoda bi je bilo.

Z večjim povodom sem jaz kmalo na to stresal glavo, ko sem bil priča, kako novomeški izvoški izlora blajajo večji promet tujcev na Dolenskem. Spominjam se, da še ni dolgo temu, ko se je trgovskim potnikom ali sploh onim, ki so rabili voz po več dni, računalo po 12 K od dneva. Potem so poskočili na 13, ker pa je to zloglasna številka, so računali ravno 14 K. Odkar pa se je belokranjska železnica spočela, so privili še eno krono, prišli so torej na 15 K. In to naj bi bila stalna taksa. Ker pa je zgradba belokranjske železnice privedla še več tujcev na Dolensko, in se izvoščkom zdaj bolj godi, kot malemu bogu na francoskem, so postali prevzetni; začeli so računati že kar po 16 K. Izkoriščanje tujca, to je postala zdaj prokleta grda dolenska razvada. Potem pa, če tako izkoriščanje zopet izkoristijo tuji podjetniki na ta način, da se zadovoljijo z nižjimi cenami, potem pa vpijejo in tarnajo: vse nam bodo tujci poržili. Tako je bilo tudi glede prevzetja voženj za belokranjsko železnico. Domačini so mislili, da bo ta železnica nekaka molzna krava, iz katere vimebno bo vsak molzel kronce kakor se mu bo ljubilo. Nastavili so cene, da bi z njo lahko ministre vozili v kočijah, ne pa materijal na težkih tovornih vozih. Pa so se počisto ne vrezali. Prevoz so prevzeli tujci za mnogo nižjo ceno. Poslušajte: Zdaj pa tisti domačini, ki bi bili lahko kaj zaslužili, če bi bili v složnosti in po zmerni ceni sami prevzeli vse prevoz, sužnjarijo pri tujem podjetniku, nekateri za res sramotno ceno. Preje niso hoteli kot samostojni pošteno zaslužiti, zdaj pa kot hlapci tujega podjetnika radi vozarijo za vsako ceno. In taki ljudje hočejo, naj jih javnost podpira? Ne! dokler se domačini ne bodo odvadili tiste grde razvade, ko mislijo, da se tujca mora izkoriščati, bi bil v krščanskem duhu rečeno, smrten greh to razvado še v listih podpirati.

Ravno tako je tudi glede prodaje živil. Okoliščanke danes že ne vedo, kaj je spodobna, poštena, krščanska cena. Živilski trg v »dolenskih Benetkah« že močno diši po krivonosih

sinovih Palestine. Ni čuda! Te »dolenske Benetke« so v zadnjem času postale živahno zbirališče čilutov iz vseh delov sveta. V Mestu in sosednji Kandiji sta se kar stalno naselila dva čifuta trgovca. Na vsakem večjem sejmu pa kar mrgoli čifutskih »bazarjev«. Da bi le videli, kako daleč je še naš dolenski kmet. Pri domačem trgovcu, kjer jemlje navadno na »puh«, je izbirljiv, kot kaka stara devica, vso prodajalno prekučne, nazadnje si še ne more izbrati robca za na glavo. Gre rajši vun na stojišče k čifutu. Tu mora vzeti kar čifut ponudi, desetkrat preplačati, zraven pa si še čisto mirno pusti dopasti, da ga čifut zmerja s tepcem, butelnjom, oslom, ali pa da ga celo prime in vrže izpred stojnice. Vse to spravi kmet mirno kamor si že bodi.

Seveda se tudi potem maščuje. Ampak to je narobe svet! Ne maščuje se nad čifutom, ampak nad domačini, in sicer pri vsaki stvari, kjer on nastopa kot prodajalec.

Ne zmajujte zopet z glavo, g. urednik. Je sicer grenko to, kar Vam tu pišem, ampak je žal le prerena resnica. Tega krivi so vsi tisti, ki pojejo le slavošpeve na »naše dobro, krščansko ljudstvo«, ki vidijo plevela, veliko plevela med pšenico, pa ga le iz samo — sebičnih oždrov ne porijejo — če vidijo, da ne gre z lepa, magari tudi z grdo. Jaz pa pravim: Ravno ker imamo plevel, je naša sveta dolžnost, izkoreniti plevela, ravne klasja, nož v roke, pa izreži raka. Vidite, da se gnofna drugače ne ozdravi.

Ker sem že pri tej pridigi, še nekaj na naslov obrtnikov v »dolenskih Benetkah«. Obrtniki navadno povsod tožijo o slabih časih. Nikjer pa ne izpuhtva toliko jeremijad v zrak, kot ravno v naših »dolenskih Benetkah«. Da se prepričam o kvaleteti teh tožbarji, sem napravil pri raznih obrtnikih razne poskuse. Pri temu sem naročil to, pri drugemu ono in tako naprej. Povsod pa sem stavil termin, do kdaj mora biti delo izgotovljeno. Vsak se je pridržal: bo, bo! Pa sem šel od enega do drugega. Da Vas predolgo ne mučim: razen enega čevljarja v Kandiji, ki se je res vselej držal termina, povsod drugod še danes čakam na izgotovitve. »Ne morem, je toliko dela, pa bo jutri gotovo«. To so navadni izgovori. Res dela imajo dovolj, ali nikjer ne najdem tistega vesela do dela, tistega ponosa do svojega stanu, ki je nekdati tako odkloval našo domačo obrt, v tistih časih, ko molster ni imel časa med največjim delom se sprehajati po ulici, pohajati v gostilne, kvartati po kavarnah in se brigati za vse drugo, le ne za svoj obrt, le ne za to, kaj med tem, ko on zapravlja dragi čas in denar, delajo njegovi pomočniki v delavnicah. Nasprotno pa poznam v »dolenskih Benetkah« nekaj obrtnikov, ki ne tarnajo po gostilnah pri polnih kupicah vina o slabih časih, ker za to nimajo časa, ker raje delajo sami, ker so zadovoljni s tem kar imajo. Menda nikjer drugje ne dobite tako malo stanovske zavesti med obrtniškim stanom, kakor ravno v »dolenskih Benetkah«. Oče se še ni sramoval in še se ne sramuje tega, kar se je učil. Sin, ki bi imel očetu pomagati in ga nekoč nadomestovati kot samostojen obrtnik, on se sramuje poštenega rokodelstva. Njemu blesti le cesarska uniforma magari po ječah, ali kar je sploh kaj takega, kjer si obrami bele roke, in kjer dobi — penzijo. Obrtni stan, ta nekdati tako ponosni stan, ki je poleg trgovcev tvoril glavno jedro pristnega meščanstva, ta stan v naših »dolenskih Benetkah« izginja in bo tudi izginil, čim pomno osiveli očetje kot zadnji predstavitelji domače obrti. Dnes ho-

pen glas, potem pa udarec in zopet vztrik. »Pomagajte! Pomagajte!« je zablazilo, in nato? »Gérard! Polkovnik Gérard! Revez, ki so ga klali, je bil moj ubogi pelotni slovesnik. Morikile! zarjovem, morikile! in začnem razbijati divje po vratih. On pa je viden samo še enkrat, nato je utihnilo vse. Pičlo minilo nato: »Gérard! Polkovnik Gérard! Revez, ne bo videla živa duša več. Šel je bil po isti poti kakor že sto drugih pred njim to zimo v Benetkah, ki se niso mogli več oglašiti k apelu pri svojih polkih.

Rablji so se vračali, in mislil sem, da pridem zdaj jaz na vrsto. Namesto tega pa so odprli vrata celice, ki je ležala poleg moje, in potegnili nekoga na hodnik. Slišal sem jih, kako so šli z njim po stopnjicah navzgor. Takoj sem se spravil zopet na delo. V par minutah sem zrahljal dve deski toliko, da sem ju mogel poljubno odriniti ali poriniti nazaj. Ko sem zlezal skozi, sem bil v drugi polovici celice, kakor sem pričakoval. Upanja na beg sem imel prav tako malo kakor prej, kajti dalje ni bilo več lesenih sten, in vrata so bila zaklenjena. Nemogoče mi je bilo dognati, kateri nesrečni tovariš je bil tukaj zaprt. Vruil sem se torej v svojo lastno celico in porinil deski nazaj. S preziranjem smrti sem čakal, kaj bo.

Da mi je bilo dolgčas, si lahko mislite, mladi prijatelji; toda nazadnje sem zaslišal zopet korake in se pripravil, da bom pričel novega umora in bom moral poslušati zopet upitje nedolžne žrtve. Nič enakega se ni zgodilo; mirno so spravili nekega jetnika v celico. A ni mi ostalo časa, da bi pogledal skozi odprtino, ki sem si jo napravil, kajti trenutek nato so se odprla naglo vrata, in vstopil je podli gondolir z ostalimi morilci.

LISTEK

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dalje.)

Temu nagovoru je sledilo globoko molčanje. Nič prijetno ni, mes amis, gledati dvanaest maskiranih obrazov in dvanaest osvete- željnih laških oči srepo uprtih vase. Toda stal sem pred njimi, kakor pristojno vršnemu vojščaku, in mislil samo na to, kako čast delam conflanškim huzarjem s svojim ponosnim vedenjem. Ne verjamem, da bi se bil mogel kdo bolje in vredneje vesti v tako oteževalnih okoliščinah. Oziral sem se brez strahu od morilca do morilca in čakal odgovora.

Starec s sivo brado je naposled prekinil molčanje in vprašal:

»Kdo je ta mož?«

»Gérard je njegovo ime«, je odgovoril mali lišnik izza vrat.

»Polkovnik Gérard«, se oglasim jaz. »Nočem vas pustiti v dvomih o svoji osebi. Ime mi je Etienne Gérard, polkovnik Gérard, petkrat častno imenovan v bojnih poročilih in odlikovan s častno sabljo. Adjutant generala Sucheta sem in zahtevam takojšnje izpuščenje svoje in svojega tovariša.«

Zavladalo je isto strašno molčanje kakor prej, in istih dvanaest parov neizprosnih oči se je uprlo vame. Zopet je izpregovoril sivo-bradec.

»On še ni na vrsti. Dve imeni stojita še pred njim na našem zapisniku.«

»Iztrgal se nam je iz rok in planil noter.« Naj čaka, da pride na vrsto. Spravke ga dol, v leseno celico.

»Pa če bi se nam ustavljal, ekselencija?« »Potem ga pomirite z bodali. Sodišče vas bo opravičilo. V celico z njim, dokler ne obračunamo z drugimi.«

Stopili so k meni. V prvem trenutku sem mislil, da bi se branil. A kdo bi izpričal to, kdo sporočil? Res se je zdelo, da je odlašal svojo usodo, toda doživel sem bil že marsikaj in se mi ni zgodilonič, tako da sem se naučil upati in zanašati se na svojo zvezdo. Dovolil sem lopovom, da so me prišli in odvedli. Gondolir je stopal ob moji strani s široko namerjenim bodalom. Po njegovih divjih očeh, sem lahko sodil, s kakšnim zadovoljstvom bi mi ga zasadil v prsa, če bi mogel najti povod.

Mes amis, te beneške palače so čudovita poslopja; hiše, trdnjave, ječe, vse v enem. Vodili so me po nekem hodniku in navzdol po golih kamenitih stopnjicah, dokler nisimo prišli v kratek koridor, kamor se je odpiralo troje vrat. Porinili so me skozi ena in jih zaklenili za mano. Skozi okno mrež je padala s hodnika skopa luč. Tipaje z očmi in rokami sem preiskaval svojo celico. Po vsem, kar sem bil slišal, mi je bilo jasno, da ne bom čakal dolgo tu, nego bom moral stopiti kmalu pred tisto sodišče; no, kljub takim rečem nisem mož, ki bi bil voljan zanemariti kakršnokoli priliko.

Tla moje ječe so bila tako vlažna in stene nekaj čevljev visoko tako mokre, da ni bilo dvoma, da leži pod vodo. Tesna luknja tik pod stropom je bila edini vhod za zrak in luč. Skozi njo je sijala name svetla zvezda, in pogled nanjo me je navdal z radostjo in nado. Religiozen človek nisem bil nikoli, četudi sem

vselej spoštoval druge, ki so bili, ali spominjam se, da se mi je zazdela tista zvezda kakor vsevidno oko, ki gleda name, in čutil sem v sebi isto, kar nemara vznemirja mladega, plašnega rekruta, ako vidi v bitki, da ga meri mirni pogled njegovega polkovnika.

Tri stene moje celice so bile kamenite, četrta pa lesena, in zasledil sem, da so jo napravili šele nedavno. Bila je očividno le pregrada, ki je delila veliko celico v dve majhni. V stare, kamenite zidove, drobno luknjico okna in masivna vrata ni bilo nikakega upanja. Samo lesena pregrada je mogla priti v poštev. Res mi je pravil razum, da če prodrem skozi njo, kar se mi ni zdelo bogve kako težavno, se bom nahajal prejkone v drugi, ravnotako močno utrjeni celici. Vseeno pa se mi je zdelo priporočljivejši, storiti kaj, kakor čakati križemrok. Obrnil sem torej vso svojo voljo in moč na leseno steno. Dve deski sta bili slabo pristavljeni druga k drugi in pribiti tako malo da sta se dali očividno z lahkoto odtrgati. Iskal sem primernejša orodja in ga našel v eni izmed nog ozke postelje, ki je stala v kotu. Vteknil sem jo s koncem med dve deski in sem ju hotel ravno razkreniti, ko zaslišim nagle korake. Prenehal sem in pri-sluhali.

Da bi mogel po...biti, kar sem slišal tistokrat! Videl sem mnogo bitk in pobil sam več ljudi, nego mi je včasih ljubo priznati, ali to je bilo v poštenem boju in moja vojaška dolžnost. Čisto drugačna reč pa je poslušati, kako ubijajo človeka v taki jami razbojnikov. Vlekli so nekoga po hodniku, nekoga ki se je upiral in se prijel mimogrede tudi za moja vrata. Zdelo se je, da so ga spravili v tretjo celico, ki je bila najbolj oddaljena od moje. »Pomagajte, pomagajte!« slišim krikniti obu-

če biti vse uradnik in oficir, skratka: cesarski človek.

Vidite g. urednik, kakor imajo »solne Benetke« doli na jugu tudi svojo senčno stran, žalibog tudi naše lepe »dolenjske Benetke« niso brez mračnih senc socialnih razmer. Danes sem Vam narisal le nekatere, pa ne bo prenapačno, če posežem še globlje.

Danes mi je moj pridni čevljar v Kandiji podkopal tudi rezervne čevlje jutri dobim tudi podkovanico palico iz Ljubljane — da iz Ljubljane sem jo moral naročiti, ker kovači v »dolenjskih Benetkah« imajo vse druge muhe v glavi — in tako se bo zgodilo, da izpolnim, kar sem obljubil: prihodnje pismo Vam najbrže napišem na bogve katerem Kraškem rebru naših Gorjancev, če ne celo daleč tam kje iz divje Žumberaške Švice, med Krko in Kolpo. Amen.

DNEVNI PREGLED.

Vsesokolski zlet. Skušnje iz prejšnjih velikih zletov so nas privedle do zaključka, da preskrbimo za slovenske udeležence pravega zleta skupne obede, s čimer se izogne znižanju pri iskanju obedov. Zleta se udeležijo velikansko število tujcev, gostilne bodo kakor navadno ob takih prilikah prenapolnjene in marsikateri slovenskih izletnikov bi moral po nepotrebnem ure in ure iskati po Pragi primerne gostilne za obed. Da se temu izogne, smo prišli do sklepa, da si Slovenci že vnaprej zagotovimo kosila. Vpoštevajoč vse razmere ob takih prilikah smo določili za to hotel »Adria«, Vavalsko namestje, kjer bo kakor znano tudi zbirališče Slovencev. Cena obeda in sicer menu za posameznika bo K.1.40. Drugeče se bodo prodajali kakor navadno obedi a la carte, s čimer se naravno isti silno zdražijo. Sporazumno s hotelijem je reč tako urejena: Župno predstevstvo naj poveri zbiranje denarja za obede enemu izmed članov odbora, ki se udeležijo zleta. Ta naj nemudoma obvesti o tem vsa v župi včlanjena društva in odseke, ki naj takoj poberejo denar onih, ki reflektirajo na skupni obed, ter naj pošljejo denar in natančen imenik dotičnih članov, ki so plačali obede župnemu poverjeniku. Ta naj pošlje po zbranih prijavah denar in imenik prijavljenih članov cele župe na naslov: Sloven, sokolski krožek, Praga, Vodičkova, Lucerna, Zletna pisarna. — Po prihodu Slovencev v Prago naj se takoj javijo župni poverjeniki, ki so poslali denar na krožek pri našem zastopniku, ki bo pri sprejemu prisoten. Ta odda župnim poverjenikom znanke za obede, in ti jih razdelje med prijavljene člane dotične župe. V imeniku naj bo označeno za koliko in katere dni je posameznik plačal obed. Denar in imeniki morajo biti v Pragi najkasneje do 24. t. m. za poznejše prijave ne prevzamemo nobene odgovornosti. Važnost te zadeve boste znali gotovo dovolj ceniti, ker je to le v Vašo korist, važna ravnotako kakor stanovanja, vstopnice itd. Pripomnimo še to, da bo gospod hotelier rezerviral sobe za obed Slovencev, kamor bodo prepuščeni le oni, ki se izkažejo z znankami. Upamo, da pravočasno izvršite nasvete. Nazdar!

Slovensko sokolstvo namerja že nekaj let sem, da se pokaže na Bledu, tej podobi raja kakor pravi Prešeren. Ker se je za zavedalo, da ni še tako popolno kakor je treba, je do sedaj odlašalo s svojo namero. Letos pa se je za trdno odločilo in namenilo, da stopi na plan na najlepšem kosčku naše lepe domovine pred očmi tujcev, ki mu bodo natančni, hudi sodniki. Slovensko sokolstvo se ne boji stroge sodbe, če je le pravična. Kajti zadnja leta se je razraslo in razkošilo v veliko drevo, ki stoji nepremično v slovenski zemlji — napredovalo je po številu in kar je še več, da zapopade sokolsko misel tako kakor še nikdar poprej. Slovensko sokolstvo se nadeja, da si zasluži na Bledu priznanje domačinov in tujcev zlasti pa bratov Čehov, pri katerih je pravo sokolstvo doma. Slovenski Sokoli! »Otok bleški kinč nebeški«, se poje. To lepoto, kateri ni kmalu enake daleč naokoli, povzdignite s svojimi krepkimi in prožnimi telesi, z ubranostjo svojih gibov in kretenj, z odločnostjo in pogumom svojega duha. Te vrše naj bodo kakor glas vpljočega v puščavi, da se pripravite za veliki dan, ki bo za slovensko sokolstvo dne 15. avgusta t. l. na Bledu. Bratje Sokoli izravnavajte do tega časa, kar je na Vas še krivega nesokolskega vadite se neprestano, da s. bo videlo, d. ste neutrudljivi delavci v sokolskem vinogradu, pridite v takem številu, da bo jezero zarudelo od Vaših rdečih srajc. Da bo prvi nastop slovenskega sokolstva tem veličastnejši, naj bi se število krajevnih prireditev, katere niso tako velikega pomena kakor bo nastop slovenskega sokolstva, kolikor mogoče omejile, da se vse moči nerazcepljene ohranijo za zlet na Bled. Zlet na Bled bo šola za slovenski sokolski zlet v Ljubljani leta 1913. Zlet pripravljaj prekrbi vse potrebno gorenjska sokolska župa v zvezi s telovadnim društvom Sokolom na Bledu, Slovenska Sokolska Zveza pa je proglasila ta zlet za zvezin zlet. Ta zlet naj bi bil po Pragi edini smoter vsemu slovenskemu sokolstvu za letošnje leto. Kajti ako se posreči to, se posreči drugo leto slovenski sokolski zlet v Ljubljani. Za to pa na delo na vseh štirih straneh slovenske domovine, da se vidi letos na Bledu naša moč, naša vnema in naša gorečnost za blagor slovenstva.

Brez glave. Mandeljeva študija o kranjskih deželnih financah priobčena v »Vedi« je »Slovenecem« zaprla sapo, Šukljetovala knjiga »Deželni zbor kranjski in deželne finance« pa jim je popolnoma zmešala glave. V soboto je izšla Šukljetovala brošura in človek bi pričakoval, da se bodo klerikalni finančniki takoj spravili nanjo. Kaj šel »Slovenec« je mesto tega vso svojo sobotno številko posvetil manom pesnika Aškercu, katerega blati in psuje prav po klerikalni navadi in napada ravna-

telstva, ki so dovolila dajakom, da se udeležijo pogreba. Toda o tem ne bomo polemizirali s »Slovenecem«, ker nam je smrt pokojnega pesnika preveč sveta, da bi se pripravili s klerikalno cunjjo. Dovolj je, da je pokojniku vsa Ljubljana brez razlike slojev izkazala zadnjo čast in se poklonila njegovim manom. »Slovenec« hočemo opomniti raje na nekaj drugega. Mesto, da blatijo Aškercu, naj raje lepo vzamejo v roke Šukljetovalo brošuro in s. jo nauče na pamet. Izbera si jo lahko za svoji finančni evangelij. Tega seveda ne bodo storili, ker niso dovoljni za nobeno pametno in trezno študijo oziroma razpravo.

Lampe na pomoč! Z enim »kretenom in puhloglavcem«, namreč z Mandljem je Lampe že odpravil. V par besedah mu je odgovoril na njegovo študijo in s tem za vedno obračunal z njim. Mandelj je po Lampetovem naziranju kreten, puhloglavec in slamorezec in zato se ne izlača polemizirati z njim. Glede Mandlja je »Slovenec« že potolažen. Na vrsto mora priti sedaj drugi nevarni konkurent, katerega so izredili klerikalci sami, bivši deželni glavar pl. Šuklje. Gospodje okoli »Slovenca« so njegovo brošuro sicer že dobro preštudirali, a žalibog so prišli do prepričanja, da govori Šuklje samo golo resnico. Treba je torej na nek način že odgovoriti, toda kaj in kako. Gospode okoli »Slovenca« je Šuklje tako zmešal, da stavijo edino nado še na Lampeta, katerega ključje obupno na pomoč. Lampeta čaka torej lepa in hvalevredna naloga. Stvar je v resnici jako težavna. Če bi dva naprednjaka spisala te študije, bi klerikalci hitro obračunali z njima. Ena sama mala notica, da so liberalci spisali neke jerejmičade, bi zadostovala. Sedaj pa je precej nerodno. Spisi so izšli iz klerikalnih vrst samih in to boli. Tisoči in tisoči ljudstva bodo začeli sedaj premišljevali, odpirale se jim bodo oči, klerikalna armada se bo očitno zmanjševala. Ta prokleti Šuklje, ta prokleti Lampe!

Rusinsko vseučiliško vprašanje rešeno. Zadnje dni je avstrijsko poslansko zborno rusinska obstrukcija v brambnem odseku silno vzemirjala. V največjih skrbih pa je bila vlada sama, ki bi kolikor mogoče hitro rada spravila brambo predlogo pod streho, čemur pa so se Rusini energično postavili v bran in zahtevali od vlade ugodno in definitivno izjavo glede rusinskega vseučiliškega vprašanja. Vlada v začetku o tem ni hotela ničesar slišati, ker se je bala Poljakov, ki so brez izjeme vsi strastni nasprotniki rusinskih kulturnih zahtev. Rusini so odgovorili z obstrukcijo v brambnem odseku in sklenili vsrajati v obstrukciji, dokler se bo dalo. Vlado je obstrukcija zelo presenetila. Pričela se je pogajati z Rusini in Poljaki, a brez uspeha. Vsi poskusi so se vsled trdovratnosti Poljakov ponesrečili. A Rusini niso hoteli odnehati niti za pičico od svojih zahtev, ampak so zahtevali brezpogojno, da Poljaki kapitulirajo. To je pomagalo. Tako Poljaki kakor vlada se morali vzgrizniti v kislj jabolko in kapitulirati. Rusini s svojo obstrukcijo, ker pač ni šlo drugače, izšli svoje vseučilišče. Univerza so ustanovili tekem šest let in sicer v Lvovu. Rusinskim profesorjem se v tem prehodnem štadiju zagotovi gotov upliv v lvovskem profesorskem kolegiju. Junktini glede prenehanja rusinske obstrukcije v deželnem zboru in cesarskega lastnoročnega pisma pade v vodo. Rusini so izšli torej iz bitke kot popolni zmagovalci, Poljaki kot poraženi.

Star veteran je ruski vojak Jurij Godovilev, ki živi v vasi Groznij. Rojen je bil leta 1796. služil je pri vjakihih petdeset let in se še dobro spominja Napoleona in požara Moskve. Bil je v mnogih vojnah in bitkah. Sedaj kot 115letni starček živi v svoji rodni vasi in država mu izplačuje letno penzijo.

Ruska aviladčarka. Na letališču za zrakoplove poleg Moskve se je dvignila s svojim aeroplanom tudi gospa Tomaševa in uprizorila lep polet. Dvignila se je na višino 2300 m, kjer jo je dohitela velika burja. Malo je manjkalo, da veter ni prevrgel aeroplana. Vendar se je gospe še pravočasno posrečilo, da se je spustila iz viharnega ozračja nizdol in mirno pristala zopet na letališču.

Strašna smrt učiteljske rodbine. V noči od četrtka na petek se je v Liesingu izvršila strašna rodbinska tragedija. 46letni učitelj Fr. Raschendorfer je v sporazumu z ženo zastrupil s ciankalijem svoje štiri otroke, ženo in nato še samega sebe. Najstarejši otrok je bil star 19 let, ostali 7. do 11. let. Nesrečni učitelj je zapustil pismo s sledečo vsebino: »Bog mi opusti moje grehe. Nisem mogel drugače. Prodajte našo imovino in plačajte moje dolgove.« Učitelj Raschendorfer je živel v strašnih finančnih stiskah. Imel je plače 1300 K, od tega je moral plačevati 400 K za stanovanje. Smilila se mu je žena, smilili so se mu otroci in zato se je odločil zastrupiti vso družino.

Aretirani anarhist. Na Reki so aretirali nekoga 23letnega mladeniča iz Rusije, o katerem je policija smatrala, da je anarhist. Pri aretaciji je najprej izjavil, da se piše Ivan Masjak, pozneje pa je priznal, da je ruski žid Aron Cirodes Moren.

Glava odsekana. V tovarni za bombaž v Novem Jičinu je neko delavko stroj zgrabil za lase. Nesrečna delavka je prišla konečno še z glavo v stroj, ki mu je takoj odrezal. Obležala je na mestu mrtva.

Cela pokrajina zgorela. Na Koroškem je pokrajina Vače pri Beljaku popolnoma pogorela. Le pet hiš je ostalo celih. Požar je povzročil hud veter, na drugi strani pa dejstvo, da je primanjkovalo vode. Ogenj je zbruhnil v gostilni Pacher in sice v kleti. Kako je nastal ni znano. Vas je podobna razvalinam. Škoda je velikanska.

Stekli psi so v Lvovu popadli že več oseb. Dosedaj je v Pasteurjevem zavodu 24 ljudi, ki so oboleli za steklino. Dva otroka sta že umrla.

Streli na strogega profesorja. Dijak Fr. Stach iz Lvova je med poukom na realki ne-

na doma stopal iz klopi in ustrelil na profesorja matematike dva strela, ki sta pa k sreči profesorja le lahko ranila. Dijak je nato pobegnil in je bil aretiran v stanovanju svojih starišev. Pri aretaciji je izjavil, da je storil dejanje iz maščevanja, ker mu je je dal profesor po krivici slab red.

Zeppelin častni član mesta Hamburg. Hamburški senat je podelil grofu Zeppelinu častno meščanstvo. Zadnja častna meščana sta bila Bismarck in Brahmet.

S prvo za večno združen. Po 22letni odločnosti se je danj vrnil 72letni mornar Moß v svoje rojstno mesto Kent in se je ustrelil na grobu svoje prve soproge. V pismu, katerega je zapustil, izjavlja, da je bil za vedno rad družin s svojo soprogo in sinom.

Avstrijski vojnini v Pontebi. Na ukaz vojnega ministrstva so avstrijskega topničarskega poročnika, ki je bil radi vohunstva v Pontebi aretirani, izpustili v Vidmu na prosto. Oproščen je neki drugi avstrijski častnik, ki je bil radi špionaže že dva meseca v preskavi.

»Slovenec« pravi, da ne bo imel onih mož več za svoje, ki pojdejo še kdaj za pogrebom katerega slovenskega pesnika — in da bodo smatrali vsakega za svojega odločnega nasprotnika, kdor se ne bo odtegnil takim priredbam. Torej pozor!

Za kratek čas: Včeraj je gledal polet tudi nemški žid Angel s svojim prijateljem; Ta mu je rekel: Vidiš, ti si angel, pa ne znaš leteti, Vidmar pa ni angel — in leti.

Odpravite škandal. Pod tem naslovom hujša »Slovenec« proti »Dnevu«, ker se je zavzel za pesnika Aškercu. Pravi, da naj tisti, dolžnost — in da naj pomečejo katoliški ljudje »Dan« iz hiš, da odpravijo škandal. Mi Tihotapci. Pri Gasku v bližini Sarajeva je finančna straža zadela na tri tihotapce. Ker na poziv straže niso hoteli obstati, je straža pričela streljati. En tihotavec je bil ustreljen, drugi na begu vjet, tretjemu pa se je posrečilo pobegniti.

Smrtna obsodba Zidarja Pavliček in Sekula, ki sta dne 19. novembra l. l. umorila v Lvovu židovskega urednika Tota z nožem, ker sta ga smatrala za policista, sta bila te dni pred lvovsko poroto obsojena v smrt na vešala.

Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 15., nedeljo 16. in ponedeljek 17. junija 1912: 1. Jahalne vaje kavkaških čet. (Naraven posnetek.) 2. Niko n skopa teta. (Velekomično. Igra gledni Abelard.) 3. Zračni kolesarji. (Krasni varietetni film.) 4. Skrivnost razvalin. (Dramatična življenska slika. Samo popoldan.) 5. Amor na preži. (Krasna, kolorirana veseliga. Samo zvečer.) 6. Na trnjevitih potih. (Naravna drama v dveh delih. Prvomotni umetniki. Izdala je film nemška mimoskopka in biografska družba v Berlinu. Dolgost filma 90 metrov. Predvajanje tri četrt ure.) 7. Moric in njegova silka. (Velekomična učinkovitost. Igra Prnce.) Jutri v »Noči pragozda« (amerikanska senzacija).

Iz odbora »Slov. Matice« sta stopila dr. Opeka in dr. Ušeničnik menda zato, ker je predsednik »Slovenske Matice« profesor dr. Ilesič govoril na grobu pesnika Aškercu. Matice s tem ni nič izgubila.

Sobotni »Slovenec« je posvetil polovico svojega papirja — umrlému pesniku Aškercu. O njem je napisal uvodnik in celo vrsto daljših notic. Iz vsega se kaže klerikalna jeza in sovražstvo do pesnika Aškercu. Ker se nima nad kom znositi, se zaletava v vse, ki so bili pri pogrebu. Posebno pa napada »Dan«, ker se mu zdi, da je ravno »Dan« pripomogel, da je imel pesnik tako lep pogreb, kakor mu ga klerikalci niso privoščili. Nam to nič ne škoduje. Mi smo storili svojo dolžnost, »Slovenec« naj stori svojo. Naša dolžnost je dvigati slovenskega narodnega duha, širiti med ljudstvo narodno misel in slavi to, kar je narodnega in slovenskega. — »Slovenec«va dolžnost pa je nasprotno, nositi med ljudstvo klerikalnega protinarodnega duha, širiti klerikalno misel ter blati to, kar je narodnega in slovenskega. Mi vršimo svojo dolžnost — on naj vrši svojo. Prej ali slej se bo izkazalo, kdo je imel prav. Rečemo samo: Ni ga na svetu lista, ki bi se upal tako sramotiti spomin slovenskega pesnika — kakod je to storil sobotni »Slovenec«. Kdor bo to spoznal, bo vedel, kaj mu je storiti. Po pravico, »odpravite škandal«, vrzite iz svojih slovenskih hiš in lokalov list, ki si upa na tak nečuten način sramotiti spomin slovenskega pesnika, kakor to dela sobotni »Slovenec«. To je škandal, ki nas sramoti pred celim kulturnim svetom.

Kakšen je bil Aškerc? Po »Slovenecem« mnenju je bil Aškerc: eden izmed najboljših plitvih, najbolj površnih, enostranskih slovenskih duhov — ker ni poznal katoliškega bogoslovja. Kako pa da je sploh napravil skušnjo za duhovnika?

Bogoslovni abecednik je po mnenju »Slovenca« nujno potreben za to, da se človek ne moti. Kako pa, da se tako mnogi motijo, ki ga znajo iz glave?

Kaj oznanjuje »Slovenec«. Pravi, da oznanjuje Kristusa, na križ razpetega — pa oznanjuje le sovraštvo proti slovenski narodni kulturi.

Umrl je g. Ivan Korenčan vulgo Groš, trgovec v Ljubljani pri Horjulu. N. v m. p.!

Odborova seja »Matice Slovenske« dne 11. junija 1912. — G. predsednik se v svojem poročilu omejuje izključno na nenadno smrt pesnika Aškercu. — Izstopivšima gg. odbornikom dr. M. Opeki in dr. A. Ušeničniku se izreče zalivala. — Pri svečanostih Palackega bo »Matico« zastopal g. predsednik. — Nekatero literarno ponudbo se odkažejo književnemu odseku. — Jugoslovanska književna akademija v Zagrebu mora dobiti rokopise slovenskih pasijonskih iger predno se definitivno odloči za njih izdajo. — V korekturi je druga četrtina zemljevida slov. ozemlja. — Sedaj je plačalo za 1912 845 udov.

Posljite naročnino, ako je še niste!

DRUŠTVA.

Radogojevim članom je razposlal blagajnik poštne položnice, da vplačajo zaostalo članarino za preteklo leto in pa za prejšnja leta. Vsak član ima na položnici zapisano število zaostanka na članarini. Z ozirom na to, da je Radogojeva blagajna skoro čisto prazna in bo nemogoče podpirati v prihodnjem šolskem letu večino dosedanjih podpirancev, se Radogojevi člani uljudno prosijo, da naj čimprej vplačajo zaostalo članarino in pridobijo še novih članov, ter poskrbe za večja darila Radogoji. Dijaštvo, ki je samo interesirano na blagajniškem stanju Radogoja se pa opozarja, da brez pridnega nabiranja daril, ne bo podpor v prihodnjem šolskem letu.

Vagon premoga — glavni dobiček. Na velikanski ljudski veselici dne 7. julija v prid Narodnemu skladu bo velik srečlov, ki bo opremljen z naravnost dragocennimi dobitki. Glavni dobiček bo pa vagon premoga, ki pride vsakekor v velik prid onemu, ki ga zadene, saj morejo ta premog peljati le štirje pari konj, ker ga je za štiri velike vozove. Lepega dobitka bo gotovo vsak vesel in vsak si ga bo želel dobiti.

Vidmarjev polet.

Dasi je lansko leto Letis svojim ponesrečenim poletom vzbudil v naših Ljubljancih precej nezaupanja do zrakoplovcev — vendar niso Ljubljancani popolnoma obupali nad tem, da se prej ali slej polet nad Ljubljano tudi v Ljubljani posreči. Vera v zmago zrakoplovstva se je včeraj v polni meri izplačala. Vidmarjev polet se je popolnoma posrečil.

Popoldne po tretji uri so od vseh strani drle množice proti vojaškemu vežbališču. Po cestah so drčale kočije, bregi, vozovi, avtomobili, bicikli. Tudi iz okolice so prihajali ljudje od vseh strani preko polja. Na vojaškem vežbališču se je nabralo okoli 10.000 ljudi.

Mnogi so ostali tudi v daljavi, posebno ljubljanski Grad je bil poln. Med važnejšimi osebami na vežbališču smo zapazili ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja s soprogo, dežel. predsednika barona Schwarza, Chorinskega, itd., Klimenta, Kuzmaneka in razne dostojanstvenike. Občinstvo je nestrpno čakalo poleta.

Aviatik Vidmar

Je hladnokrvno hodil okoli svojega zrakoplova, ki je stal na ravni. Našemu poročevalcu je izjavil, da je vreme zelo ugodno, še bolj kakor pred dvema dnevoma, ko je tekel čez Ljubljano. Cel dan je bilo nebo nekoliko zamračeno, toda ozračje je bilo mirno. Po 5. uri je bilo vse pripravljeno. Vidmar je sedel v zrakoplov in propeler so začeli vrteti.

Prvi polet

Železni ptič se je z velikim šumom začel gibati. Vidmar je zletel po tleh kakih 30 metrov — na to se je zrakoplov dvignil in je zletel naravnost v zrak. Vidmar je v pozdrav dvignil roko, na kar mu je občinstvo burno ploskalo. Vidmar je pred strmečim občinstvom obkrožil 4kratno daleč okoli celo vežbališče in je po 10 minutah gladko pristal. Občinstvo je navdušeno ploskalo.

Drugi polet.

Ze prvi Vidmarjev polet je gledalce v polni meri zadovoljil. Še bolj pa jih je navdušil drugi polet. Vidmar je kmalu zopet zasedel svojega železnega ptiča in je plaval naravnost proti Posavju. Tam je počasi zakrožil in se je dvigal višje in višje. Oddaljil se je od vežbališča precej daleč. Dočim je prvič letal v višini 200 metrov se ej zdaj dvignil višje. Letel je preko polja proti Ljubljani. Navdušeni gledalci so mu sledili z očmi; dokler so mogli.

Nazadnje je Vidmar skoraj izgubil v oblakih. Videlo se je kako kroži nad Ljubljano, kako plava čez Grad, kako se vrača... Bolj in bolj se je bližal in med ploskanjem občinstva se je zopet kmalu pojavil nad vežbališčem. Obkrožil je še dvakrat vežbališče in je zopet gladko pristal. Polet je trajal 20 minut. Ko je Vidmar izstopil, so se vsi gledalci v sredino in so mu čestitali. Mladina ga je vzela na ramo, in ga je nesla okoli. Pri tej priliki mu je čestital tudi ljubljanski župan.

Uspeh.

Vidmar je podal krasen eleganten polet, ki je vzbudil v vseh občudovanje in navdušenje. Saj je bil to prvi posrečen polet v Ljubljani. Njegova samozavest, pogum in hladnokrvnost kažejo vnetega zrakoplovca. Cel polet je nudil gledalcem lep užitek in je napra vil utis, ki bo marsikomu ostal dolgo v spominu.

Glasne ovacije so pričale o iskrenem navdušenju ljudstva. Pri poletu je igrala »Slov. Filharmonija«. Po poletu se je Vidmar odpeljal skočijo v mesto, ljudje pa so se razšli na vse strani. Bili so vsi enega mnenja, da kaj takega še niso videli v Ljubljani. Vojaško vežbališče se je izkazalo zelo primerno za polete. Za red je skrbelo policija in žandarmerija in ni bilo nikakih nerednosti. Aviatiku Vidmarju čestitamo k njegovemu uspehu v Ljubljani.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SUKLJETOVA BROŠURA.

Dunaj, 15. junija. Nemški listi prinašajo o Šukljetovali kritiki kranjskih deželnih financ ob-

širne referate ter povdajajo, da je ta brošura skrajno uničevalna kritika deželnega gospodarstva klerikalne večine, ker dokazuje, da so voditelji klerikalcev daleko oddaljeni od ideala polovičnega politika. Brošura je vzbudila med političnimi in vladnimi krogi veliko senzacijo in splošno se povdaja, da Sukičeva izvajanja ne ostanejo brez posledice.

Dunaj, 15. junija. Iz zanesljivega vira se poroča, da je ministrstvo notranjih del naročilo avtentičen prevod Sukičeve brošure v svoje študije.

LYOVSKI OBČINSKI SVET RAZPUŠČEN.

Lvov, 15. junija. Lvovski občinski svet, ki je bil nedavno izvoljen, je sestojal iz vsepoljske večine. Vsled nepravilnosti pri volitvah pa je upravnemu sodišču razveljavilo mandate 53 občinskih svetnikov, tako da občinski svet sploh ne more zborovati in bo radi tega te dni razpuščen.

NOVI GALIŠKI DEŽELNI MARŠAL.

Dunaj, 15. junija. Cesar je v lastnoročnem pismu sprejel demisijo gališkega deželnega maršala grofa Badenija in imenoval na njegovo mesto državnega in deželnega poslanca grofa Goluchowskega, ki so se zanj izrekli tudi Rusini. Ta imenovanje pomenja prvi uspeh rusinske obstrukcije.

LAŽNJIVA DUNAJSKA POROČILA.

Belgrad, 15. maja. (Uradno.) Dunajski listi so prinesli iz Belgrada poročila, da so srbski dijaki priredili dne 12. t. m. velik shod in po shodu veliko demonstracijo pred konakom proti kralju Petru. Te vesti pa so neresnične, ker se 12. t. m. niti ni v Belgradu našel nikakršnega shoda ter tudi ne nikakršne demonstracije in to najmanj pred dvorom! Pač pa so imeli kot... svoje zborovanje gostilničarji, ki so priredili kralju navdušene ovacije. (Tako so torej dunajski listi zopet nasledili svojemu poročevalcu, kakor takrat, ko so poročali o demonstrativnih klicih hrvaških študentov. Nemškemu časopisu je laž glavna dnevna hrana.

VOJAŠKA SMRT.

Peterburg, 15. junija. Nenavaden način smrti si je izbral vojaški stotnik Jeto Jekatarinoslov. V vojašnici je pustil nastopiti vso svojo vojaško stotnijo in moštvo ukazal, da naj zapoje pesem: Večnoja pojmat! Ko so vojakji prepeli pesem do konca je Jeto potegnil samokres, ter padel mrtev raz konja.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Sokolsko obleko dobro ohranjeno za srednjo postavo se kupi. Ponudbe pod »A. A.« na »Prvo anončno pisarno.« 415-1

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu učitelstvu, vsem učiteljskim društvom in vsem okraj. učiteljskim knjižnicam

po vsebini in opremljenosti krasno Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga stane 3 K, — broširana 2 K 60 vin., s poštnino 36 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. — Stereotipija. — Najmoderneje črke in okraske. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

Zunanje tobakarne.

GORICA:

Karol Schmelzer, južni kolodvor. Ter. Leban, Corso Verdi 20. Jan-Sardagua, Gosposka ulica šte. 9. Likar U., državni kolodvor.

KRANJ:

Adamič Glavni trg. Rant. Šifer, na kolodvoru

BLAD:

Pretnar in A. Wölfling. K. Schmelzer, Nabrežina. K. Schmelzer, St. Peter na Krasi. K. Schmelzer, Divača. Trbojevič, Reka. A. Komel, Komen pri Nabrežini. Rus Josip, Gorenji Logatec. Domicelj A., Rakek. K. Werli, Cerknica. Marinič, Postojna. M. Grobeteč, Bohinjska Bistrica. Oton Homan, Radovljica. M. Žigon, Škofja Loka. Zvezna trgovina, Celje. Vilko Welzl, Maribor. M. Peterman, Zidanmost. Josip Kos, Novo Mesto. A. Tomažič, Opatija. Sax, tiskarnar, Idrija

„NARODNA KAVARNA“.

Novo došla, priljubljena elitna

dunajska damska kapela

koncertuje vsak večer.

Začetek ob pol 9 zvečer. Vstop prost.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom iz dežele se priporoča za obilen obisk

FRAN KRAPEŠ, kavarnar.

Širite, kupujte in naročite „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga precizijskih ur, zlatnine, srebrnine in briljantov.

Lastna tovarna ur v Švici.

Konkurenčne ure K 3-50, K 4—, K 5—.

Fr. Čuden, Ljubljana

urur, trgovec in posestnik delničar družbe „Union-Herlogar“ 258

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

Glavno zastopstvo dunajske družbe

Za gradbo centralne ventilacijske kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Nova ulica šte. 3

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najsmušnejša in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Tvrda Bilina & Kaseh nasl. Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine klinne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnanja naročila se točno izvršujejo.

IV. RAVNIHAR, urar, trgovec z zlatnino in srebrnino Ljubljana Sv. Petra cesta šte. 44.

Ker sem z večjo švicarsko tovarno ur stopil v ožjo trgovsko zvezo, mi je mogoče postreči slav. občinstvu z najfinejšimi precizijskimi švicarskimi urami s svetovno znanimi znamkami n. pr.: Glashütte, Schaffhausen, Omega, Seland Intakt itd. po najnižjih cenah. — Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljen uro jamčim. — Lastna delavnica za popravila in vsakovrstna v mojo stroko spadajoča nova dela. — Postrežba točna in cena.

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —

Prešernova ulica šte. 8.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih golsserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

FR. KAPUS, LJUBLJANA

Marije Terezije cesta šte. 11. Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gospodarske sobe. Dlane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala

otročje vozičke

It. Sprejemajo se tudi opreme hotelov. Cene nizke! Izdelki solidni!

Torej kamenolom, se je začel plemič. Pa povejte mi, kam vendar vodijo ti rovi? ki se izgubljajo navzgor in navzdol na levo in na desno?

Saitano se je začel smejati. Upri je oči v svečo, ki jo je držal s konci prstov in ki je le slabotno plapolala in skopo razsvetljevala temo.

Svečka je bila že skoro dogorela!

— Kam da vodijo vsi ti rovi? Nikamor moj ljubi, in vsepovsod. Razven treh ali štirih so vsi brez izhodov. Malokdo se tu spozna, ali jaz sem tu doma. Ti rovi so žile Pariza. Žile brez krvi! Ali razumete?

Stala sta naproti in si zrla v oči. Trenetajoči plamen revne svečke se je čudno zvilal in sence obeh so vijugasto plesale po mrzlih stenah. Saitano je skrival na obrazu demon-ski nasmehek; Passavant ga ni izpustil niti za trenutek iz oči in je oprezoval vsakemu njegovemu gibu.

— Čarodejnik je dejal hipoma s težkim glasom, upam, da ne snuješ izdaje?

— Izdajo?

— Da, ali s tvojim življenjem si odgovoren za me! je dejal Hardy in izvlekel bodalo.

— Odgovoren! je odgovoril Saitano in stopil dalje. Ali še vam imam povedati o kamenolomu. Nešteto je skoro število njegovih rogov; dolgi so in kratki, nizki in visoki in se križajo tolikrat in na tako čudne načine, da tvorijo nerazpeltljivo mrežo. Oblejte, na desni imava takoj novo odprtino. Kam pelje? Kdo ve! In koliko rogov izteka zopet iz tega in

— Pri Roselys? je dejal Passavant in srce mu je hitreje utripalo.

— Da, pri Roselys!...

Saitano se je ustavil, položil je roko na plemičevo ramo in je dejal z zamolklim glasom:

— Ali jo boste pa tudi spoznali?

Recite... pomislite, da je bila otrok, ko so jo odločili od vas. Zelo lepa je bila takrat, pa sedaj... Kako primerno naj napravim, da vam priključim pred oči le senco podobnosti njej, kakršna je danes. Blesteča je in bela in mladostna... ah pač, mogel bi jo primerjati, da, da... mogel bi jo primerjati z — Odette de Champdivers!...

Passavant ni trenil. Čudna sladkost ga je obšla in na kratko je zaukazal:

— Podjiva!

— Pojdiva, ej dejal mirno Saitano.

Napravila sta sto korakov in čarodejec je zopet obstal.

— Na mestu sva!

Passavant se je ogledal. Na svoji levi je zapazil mimo koničastih hišnih streh stolpiče clunjske opatije. Na desni pa je stala nizka hiša in k tej je stopil Saitano.

Odprl je vrata s ključem, ki ga je imel pri sebi in je vstopil. Plemič mu je sledil. Vrata sta zaklenila za seboj. Stala sta v popolni temi in naenkrat je Passavant zaslišal, kakor da so se odprla neke vrstice in zopet zaprla. Takoj na to, pa se je posvetilo. Pred njim je stal Saitano s kratko svečo v roki. Prekoračila sta hodnik in prišla do drugih vrat, ki so bila tudi zaklenjena. V sredi sobe, Hiša Saint-Pol.

A. PERSCHE, Ljubljana.

Beli teden!

Od ponedeljka 17. do 23. t. m. prodajam naslednje **belo blago** po znižanih cenah.

Žensko perilo iz batista in šifona —
Moško perilo
Čipkasto blago in čipke —
Batisti za obleke in bluže

Svilnato blago —
Glase rokavice in druge rokavice —
Nogavice
Kopalni plašči

Stezniki (moderci).

Popust se da samo pri plačilu v gotovini!

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

poletnih oblek in slamniov za gospode in dečke, ter poletne damske kon-
fekcije z globoko reduciranimi cenami.

Ravnokar izšlo:

Deželni zbor kranjski in deželne finance.

Spisal Fran pl. Šuklje.

4¹/₂ pole velike 8°. Cena mehkovezane K 1-80, s pošto K 1-90.

Spisatelj osvetljuje kot dober poznavalec deželnih financ deželno finančno stanje, poka-
pa tudi pot k saniranju. Brošura bo vzbudila brezdvomno v vseh krogih veliko pozornost,
ter bo kmalu razprodana. Svetujemo osebam, ki žele imeti en izvod te knjige, naj si jo
tako naroče.

V Ljubljani, dne 14. junija 1912.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Založna knjigarna.

Najfinerji **SPIRIT**

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po
nizki tovarniški ceni veletrgovanja 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Del. glavnica:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4¹/₂ %

— 510 —

v katero sta vstopila so se nahajala v tleh
tajna vratica, prekrita s preprogo. Saitano jih
je odprl in izginil v odprtini. Passavant mu je
tako sledil.

Spustila sta se kakih dvajset stopnjic glo-
boko in prišla v klet, v kateri je blagodejno
zadišalo po vinu. Pri medli luči je bilo zapa-
ziti polno vinskih mehov. Saitano se je obrnil
in krenil k zopetnim vratom, ki so bila enako
dobro zaklenjena kakor prej. Drugo stop-
nišče se je začelo za temi vrati in skoro sta
se oba nahajala na potu navzdol.

— Hudirja, je zamrmral Passavant, ali
greva v peklo?

Saitano je postal, okrenil glavo in mirno
dejal:

— Čas je še plemič, da se premislite, ta-
koj vas povedem nazaj, ako se bojite...

— Ta pot pelje k Roselys?

— K Roselys!

— In ni druge?

— Za vas, plemič, ni druge!...

Čarodejcu se je glas čudno zatresel; plemič
se je zdrzil kakor konj, ki zasluži nevar-
nost. Saitano je postalo obenem mraz in vroče.
Ako mi ne sledi, je pomislil, je vse izgubljeno...
Pa že je stopil Hardy za stopnjico nižje
oba sta nadaljevala svojo pot.

— Čudna reč to, si je dejal, te mine,
Vendar ni sile, ki bi me mogla zadržati na poti
k Roselys... In kaj se imam bati? Pri naj-
manjšem znaku izdaje, zakoljem na mestu te-
ga satanovega sina.

Stopnjice so se nehale in pot je šla sedaj
po ravnem rovu, ki je bil zelo prostoren in

čegar stene so bile iz živih skal. Na levo in
desno so izhajali iz glavnega rova, po katerem
sta hodila manjši in večji rovi, ki so bili vidni
le po vhodih, sledile so stopnjice navzdol nato
zopet navzgor zrak se je mnogokrat menjal
in koraki so zamolklo odmevali. Saitano je
spretno hodil in videti je bilo, da je v tem
kraju kakor na ulici pri belem dnevu. Na Pa-
ssavanta pa je tema in cela okolica razburljivo
uplivala in misli vseh vrst in vseh podob so
vstajale v njem. Nejasna bojazen se je za-
čela oklepati njegovih možgan. Nenadoma je
položil roko na čarodejeve rame in vprašal:
— Reci, kje se vendar nahajava?
— Saj vendar vidite, ljub moj, pod zem-
ljo, globoko pod zemljo. Ali razumete?
— Pod Parizom?
— Da, pod Parizom. Pariz je razsežno
mesto. Hiše so v njem, trdnjave, cerkve, opa-
tije, trgi, ulice. Vse to je zelo počasi nastajalo.
In ogromne številke bi dobile, če bi hotele,
izračunati, koliko kamnja so potrebovali, da
so zgradili vse velike mestne dele. In kje mi-
sliti, da so dobili vse to kamenje, da so po-
stavili domovje, obzidje in drugo? Vidite,
Pariz sam je dal gradivo; zakaj kraj, kjer se
nahajava je kamenolom, sedaj že skoro za-
puščen. Tu so lomili in narejali stavbni mate-
rijal.

* V ta kamenolom so pozneje znosili kosti
z različnih pokopališč tako da je postal ne-
kako podzemeljsko pokopališče. Dandanes se
kamenolom imenuje: pariške katakombe in si
jih tujci radi ogledujejo.

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.